SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ

Minna Saario
johtaja
Digitalisaatio ja tiedonhallinta
Ohjausosasto

MUISTIO

9.10.2017

Eduskunnan kunta- ja terveysjaostolle

Asia: HE 106/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2018
Teema: Maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen liittyvien ICT-hankkeiden tilanne, resurssit ja eteneminen

Digitalisaation ja ICT-ratkaisujen rooli sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa

Sote-uudistuksen ja sen osana asiakkaan valinnanvapauden toiminnalliset, digitalisaatioon, asiakaspalveluun, integraatioon ja kustannusten hallintaan liittyvät tavoitteet eivät ole saavutettavissa ilman nykyisten ICT- ja tiedonhallintaratkaisujen nykyaikaistamista ja niiden käytön tehostamista sekä uusien ICT-ratkaisujen kehittämistä. Lisäksi rahoitusta tarvitaan sekä valtakunnalliseen että maakunnissa tapahtuvaan tietovarantojen ja -järjestelmien kehittämiseen.

Toimeenpanossa tulee turvata toimintojen jatkuvuus sekä asiakkaiden saamien palvelujen häiriöttömyys ja tietoturvallisuus samanaikaisesti uusien ICT-palvelujen kehittämisen kanssa. Tämä tarkoittaa, että tietojärjestelmien muutokset ja uusien käyttöönotto tulee vaiheistaa ja toteuttaa osittain uusien ja vanhojen järjestelmien rinnakkaiskäyttönä. Toimeenpanossa tulee huomioida, että tietojärjestelmätyö tulee viemään resursseja laajalti useamman vuoden ajan. Tämä vaikuttaa kaikkien sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden kehittämis- ja muutostarpeiden toteutukseen ja edellyttää vahvaa ohjausta, eri toimijoiden yhtenäistä toteutusta ja toimenpiteiden priorisointia.

Maakunta- ja sote-uudistuksen ICT-ratkaisujen toteutus ja digitalisaation toimeenpanon vaiheittaisuus merkitsee sitä, että joitain toteutuksia jää tehtäväksi vielä vuoden 2019 jälkeen. Vaiheittainen eteneminen on välttämätöntä, jotta uudistuksen tavoitteina olevat jatkuvuuden turvaaminen sekä toiminnan tehostamista ja uudistamista mahdollistavien uusien ICT-ratkaisujen kehittäminen ja käyttöönotto kyetään toteuttamaan.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisten ICT-hankkeiden tilanne, resurssit ja eteneminen

Maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelulle on esitetty määrärahat talousarvion yhteiselle momentille 28.70.05. Valmistelua toteutetaan VM:n, STM:n ja TEM:n ohjaamana. Momentin käyttösuunnitelmassa on mukana osuudet, jotka koskevat maakuntien ja soten ICT-kehittämiseen, ICT-palvelukeskuksen ja maakuntien tietohallinnon valmisteluun, alueellisiin tukitoimiin sekä yhteisiin investointeihin esitettyä 130 milj. euron määrärahaa. Määrärahasta rahoitetaan valtionapuina maakuntien väliaikaisten valmisteluelinten ja kuntayhtymien toteuttamia uudistuksen välttämättömiä ICT:n kehittämis- ja valmistelutoimenpiteitä. Lisäksi määrärahasta maksetaan maakunnille perustetun ICT-palvelukeskuksen (Vimana oy) ja talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen valmistelua ja yhteisiä investointeja (kansalliset sote ICT-hankkeet). Käyttösuunnitelmaa voidaan tarkentaa tarpeen mukaisesti digimuutoksen hanketoimiston valmistelusta ja digimuutoksen strategisen ohjausryhmän linjaamana vuoden 2018 aikana.

Tilanne ja eteneminen

Seuraavien sote-uudistuksen toimeenpanoon liittyvien kokonaisuuksien toteutus on suunniteltu käynnistettäväksi ja toteutettavaksi vuonna 2018 ja niille on esitetty seuraavat kustannusarviot ja rahoitussuunnitelmat. Kustannuslaskelmissa on mukana muutosten edellyttämä määrittely-, suunnittelu- ja toteutustyö, tietojärjestelmähankkeiden ohjaus- ja projektityö että tietojärjestelmien hankinta mahdollisen kilpailutuksen tai muun hankintaprosessin kautta. Kukin kehittämis- ja hankintaprojekti projektoidaan ja koordinoidaan osana kansallista ohjausta ja arkkitehtuurityötä.

Digimuutoksen yhteisen talousarviomomentin 130 miljoonan euron määrärahan käyttökohteista on valmisteltu esitys käyttötaloussuunnitelmaksi VM:n ja STM:n yhteistyönä osana koko maakunta- ja sote-uudistuksen käyttötaloussuunnitelmaa.

Osana sote-uudistusta toteutetaan *valinnanvapausmalli*, jota on tarkoitus pilotoida vuosina 2018 ja 2019. Pilotointiin on varattu STM:n vuoden 2017 talousarviossa 30 milj. euroa ja vuoden 2018 talousarvioesityksessä 100 milj. euroa, josta osa tarkoitus käyttää ICT-kustannuksiin. Lisäksi yhteiseltä momentilta katetaan Kelan toteuttamisvastuulle kuuluvien tietojärjestelmäpalveluiden rakentamiseen 2 milj. euroa.
Kustannusarvio: Kelan valinnanvapauspalvelut 2017 10 milj. euroa ja 2018 10,1 milj. euroa, yhteensä 20,1 milj. euroa.

Valinnanvapausmallin toteuttamista tukevat muut kansalliset hankkeet:
Sote-organisaatiorekisterin kehittäminen (Soteri- hanke/Valvira), 1 milj. euroa
Kanta-palveluihin tarvittavat muutokset (SOUTU-hanke, Kela), 4 milj. euroa
Kanta-palveluihin tarvittavat sote-tietointegraation ja asiakassuunnitelman edellyttämät muutokset, 1,5 milj. euroa.
Suomi.fi -palveluiden kehittäminen valinnanvapauden tarpeita vastaaviksi (Suomi.fi ja PTV - hanke/VRK), 2 miljoonaa euroa (VM:n ohjaama hanke)
Kustannusarvio: yhteensä 6,5 milj. euroa (+ 2 milj. euroa).

Tiedolla johtamisen arkkitehtuurityön edellyttämät, välttämättömät *maakuntien toiminnan käynnistämiseen tarvittavat toteutukset.*
Kustannusarvio: 1,5 milj. euroa.

Vanhojen tietojen arkistoinnissa tarvittavat *Kanta-palvelujen sisällölliset ja kapasiteettimuutokset* voidaan rahoittaa Kanta-momentilta.
Kustannusarvio: 4 milj. euroa.

Rahoitussuunnitelman jatkovalmistelu

Rahoitussuunnitelmaa pidetään yllä ja päivitetään toimeenpanon edetessä ja hankesuunnitelmien tarkentuessa osana VM:n ja STM:n yhteisen hanketoimiston tehtäviä.

Erityisesti tiedolla johtamisen kokonaisuudessa tarvittavien ICT-toteutusten aikataulutus on vielä kesken ja siksi on mahdollista, että lisärahoitusta tarvitaan vielä lisää vuoden 2018 aikana.

Tarvittaessa lisärahoituksesta tullaan valmistelemaan esitykset vuoden 2018 lisätalousarvioihin sekä vuoden 2019 talousarviokehykseen.

